

ЛР №4. ДОСЛІДЖЕННЯ ВИПРЯМЛЯЧІВ В ПЕРЕХІДНИХ РЕЖИМАХ ПО ЕЛЕКТРИЧНИМ І ЕКВІВАЛЕНТНИМ СХЕМАМ

Вступ. Еквівалентна схема трифазного мостового випрямляча по ланці навантаження

На рис. В1 показана електрична (а) та еквівалентна схема по ланці навантаження (б) трифазного мостового випрямляча.

На рисунку: V_1, V_2, V_m – джерела ЕРС змінного струму; $r_a = r_b = r_c = r_i, x_a = x_b = x_c = x_i$ – активні та індуктивні опори джерела; V_e – еквівалентне джерело живлення постійного струму; R_{ie} – еквівалентний активний опір, $R_d = R_{d1}, L_d = L_{d1}$ – активні опори та індуктивності навантаження випрямляча.

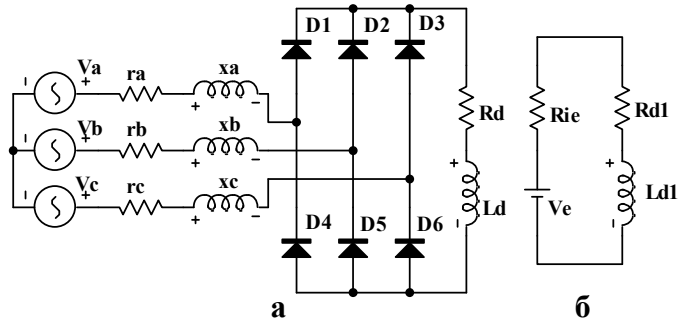

Рис. В1 – Схеми трифазного випрямляча

Напряга холостого ходу випрямляча

$$U_{d0} = \frac{3\sqrt{6}}{\pi} \cdot E_i$$

де E_i – діюче значення ЕРС.

Струм короткого замикання (КЗ) випрямляча

$$I_{dk} = \frac{\sqrt{2} \cdot E_i}{z_i}$$

де $z_i = \sqrt{r_i^2 + x_i^2}$ – повний опір джерела живлення.

Базовий опір випрямляча

$$z_b = \frac{U_{d0}}{I_{dk}} = \frac{3 \cdot \sqrt{3}}{\pi} \cdot z_i$$

ЕРС еквівалентного джерела живлення

$$A_e = U_{d0} - \Delta u_D,$$

де Δu_D – падіння напруги на вентилях.

Нелінійний активний опір еквівалентного джерела живлення $r_{ie} = z_b \cdot \text{tg}\beta$,

де $\text{tg}\beta$ визначається по куту нахилу зовнішньої характеристики випрямляча.

На рис.2 показана зовнішня характеристика випрямляча, побудована у відносних одиницях навантаження (в.о.н.) трифазного мостового випрямляча. В цій системі базовими приймаються напруга холостого ходу U_{d0} та струм КЗ I_{dk} .

Напруги та струми випрямляча в системі в.о.н.:

$$U_{d^*} = \frac{U_d}{U_{d0}}; I_{d^*} = \frac{I_d}{I_{dk}}$$

На рис.2 показано визначення кута β :

$$\text{tg}\beta = \frac{1 - U_{d^*B}}{I_{d^*B}}$$

де U_{d^*B} напруга випрямляча при струмі I_{d^*B} .

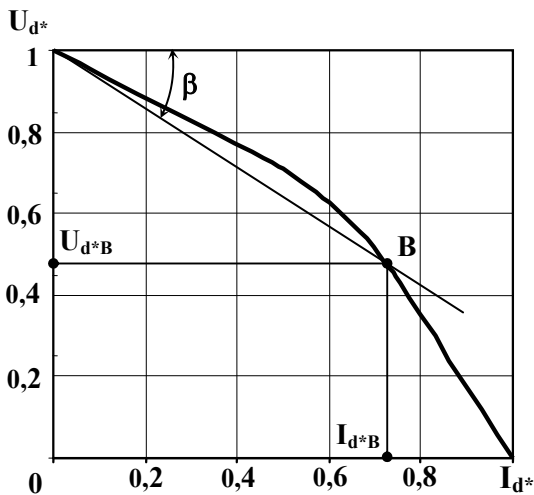

Рис. В2 – Визначення кута β

1. Мета роботи

1.1 Закріплення теоретичних відомостей по роботі збудників безконтактних синхронних машин (БСМ).

1.2 Освоєння методики розрахунку параметрів еквівалентних схем моделей випрямлячів в системі схемотехнічного моделювання Micro Cap.

1.2 Співставлення результатів розрахунку перехідних режимів випрямлячів по електричним та еквівалентним схемам.

2. Програма роботи

2.1. Визначити параметри еквівалентної схеми трифазного мостового випрямляча по ланці навантаження..

2.1 Дослідити перехідний процес моделі трифазного мостового випрямляча при короткому замиканні з режиму холостого ходу.

2.3 Зробити висновки по роботі.

3. Методичні вказівки

Моделі випрямляча знаходиться в файлі Micro Cap «4 EMF-МС».

Робота має навчально-дослідний характер.

Студентам можуть бути поставлені завдання по дослідженню трифазних та багатофазних випрямлячів з мостовими та нульовими схемами перетворення.

При визначенні параметрів еквівалентних схем випрямлячів по ланкам навантаження використовуються дані дослідження попередньої лабораторної роботи.

Бажано порівняти параметри випрямлячів, які визначені по квазіусталених та в перехідних режимах роботи.

4. ДОСЛІДЖЕННЯ МОДЕЛІ ВИПРЯМЛЯЧА

4.1 Схема і параметри моделі

Електрична (а) та еквівалентні (б, в) схеми трифазного мостового випрямляча в програмі Micro Cap показані на рис. 4.1. На рисунку приведена текстова частини програми.

Параметри еквівалентної схеми випрямляча.

Величина опору еквівалентного джерела $R_{ie} = Z_{i0} \cdot \text{tg}\beta$. $\text{tg}\beta$ задається таблицею. **TABLE** ($x, x_1, y_1, x_2, y_2, \dots, x_n, y_n$) – таблицна залежність функції y від x . Змінна x визначається як параметр за допомогою директиви **.define**. Задаються координати точок (x_i, y_i). У проміжних точках використовується лінійна інтерполяція. Якщо $x < x_1$, то $y = y_1$, якщо $x > x_n$, то $y = y_n$.)

Приводимо формулу для визначення R_{ie} трифазного мостового випрямляча при $k_T = 0$:

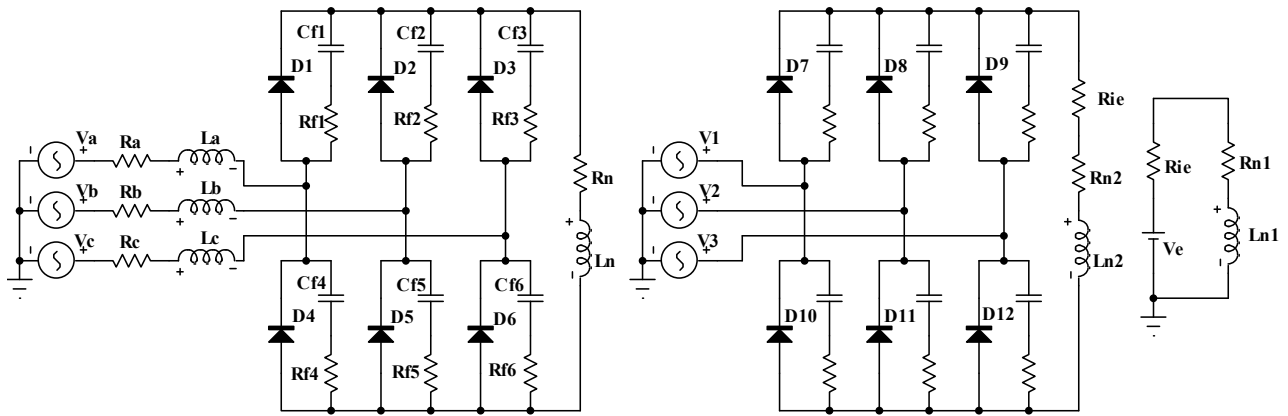
$$R_{ie} = Z_{i0} * \text{table}(\text{in1}, -1u, 1G, 0., 0.5774, 0.433, 0.5774, 0.6124, 0.633, 0.75, 0.756, 1, 1).$$

4.2. Дослідження моделі трифазного мостового випрямляча при короткому замиканні з режиму холостого ходу

Дослідник заносить розрахункові дані в текстову частину програми, проводить дослідження роботи випрямляча при короткому замиканні з режиму холостого ходу, записує результати розрахунків.

На рис. 4.2,а показані почасові діаграми напруг і струмів електричної та еквівалентної схем випрямляча (а), на рис. 4.2,б – фрагмент діаграми. Всі величини приведені у відносних одиницях навантаження (в.о.н.) випрямляча.

Як видно з рисунка, струми навантаження по електричній та еквівалентних моделях випрямляча практично співпадають у всіх режимах роботи випрямляча.

Синхронна машина та синхронний збудник

```
.define Fc 50
.define p 2
.define pB 12
```

Параметри джерела живлення

```
.define Fi (pB/p)*Fc
.define Ai 200
.define alf (0)*pi/180
.MODEL 3PHASE1 SIN (F=Fi A=Ai PH=alf)
.MODEL 3PHASE2 SIN (F=Fi A=Ai PH=2*pi*2/3+alf)
.MODEL 3PHASE3 SIN (F=Fi A=Ai PH=2*pi*1/3+alf)
```

```
.define zi 18
.define kr 0
.define xi zi/sqrt(1+kr**2)
.define Lip xi/(2*pi*Fi)
.MODEL Li IND (L=Lip)
.define Rip kr*Xi
.MODEL ri RES (R=Rip)
```

Діоди та захисні ланки

```
.MODEL MR2510 D
.define tw 5.8267u
.define C fmin (4/9)*(tw**2)/Lip
.define R fpm sqrt(3)*tw/C fmin
.define kcf 4
.define C fp kcf*C fmin
.MODEL Cf CAP (C=C fp)
.define krf 0.6*kcf
.define R fp R fpm/krf
.MODEL Rf RES (R=R fp)
```

Еквівалентний опір при $kr = 0$

```
.define Rie Zb*table(in1, -1u,1G, 0,0.5774, 0.433,0.5774, 0.5,0.5858, 0.6124,0.633,
0.7,0.7001, 0.75,0.756, 1,1)
```

Базові величини

```
.define Udo 3*sqrt(3)* Ai/pi
.define Idk Ai/Zi
.define Zb Udo/Idk
```

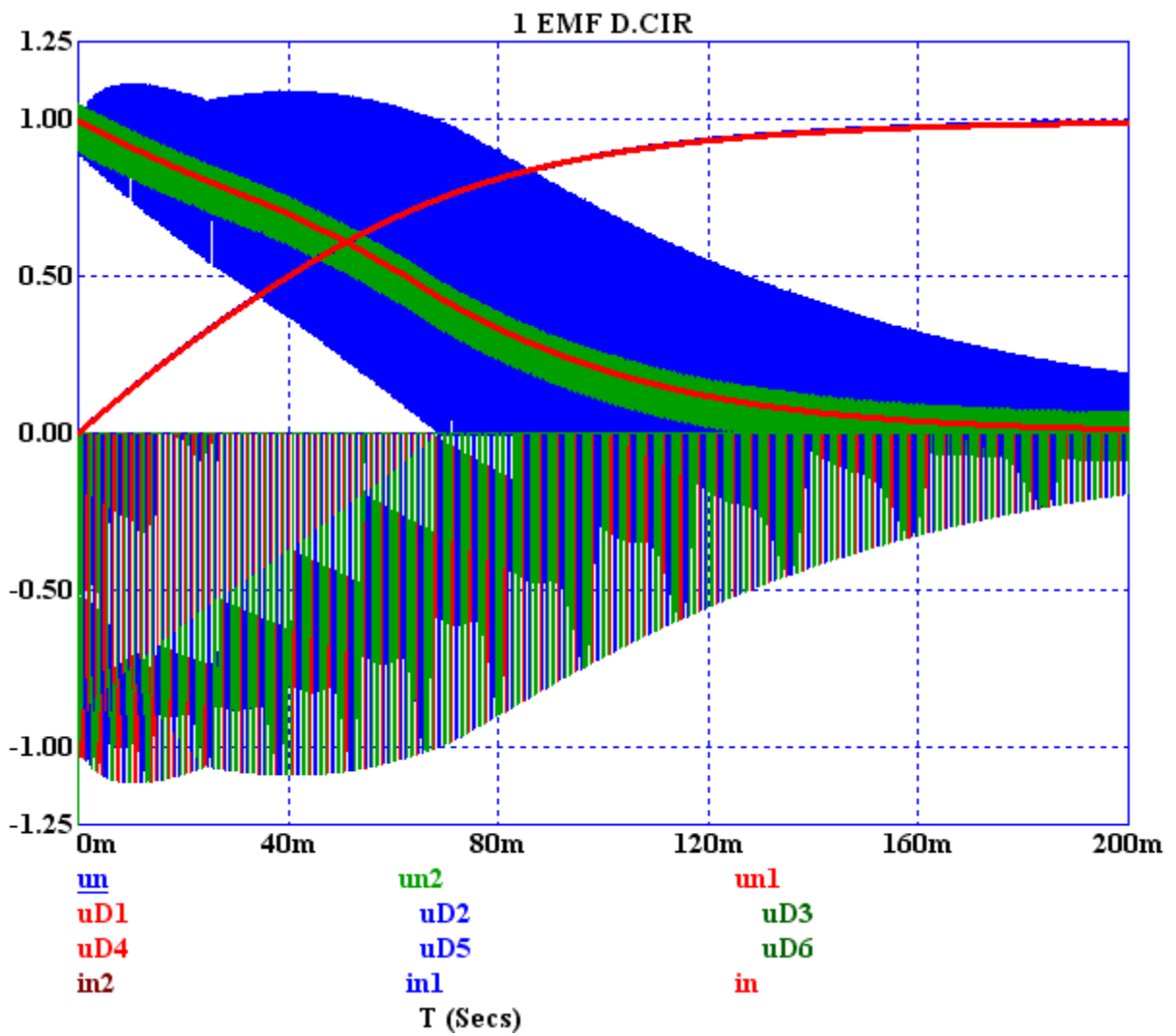
Навантаження

```
.MODEL Rn RES (R=0)
.MODEL Ln IND (L=2)
.define Ee 1.65399*Ai-1.68
```

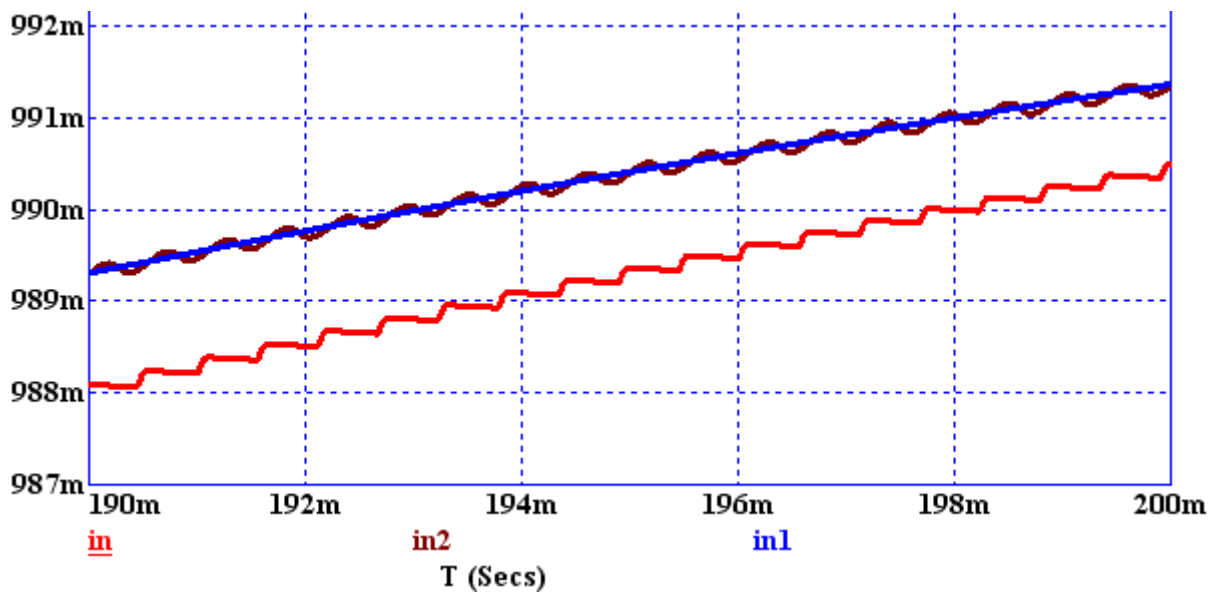
Позначення величин, в.о.н.

```
.define ea v(Va)/Udo
.define eb v(Vb)/Udo
.define ec v(Vc)/Udo
.define ia i(Ra)/Idk
.define ib i(Rb)/Idk
.define ic i(Rc)/Idk
.define Up 1000/Udo
.define uD1 v(D1)/Udo
.define uD2 v(D2)/Udo
.define uD3 v(D3)/Udo
.define uD4 v(D4)/Udo
.define uD5 v(D5)/Udo
.define uD6 v(D6)/Udo
.define un v(11,14)/Udo
.define un1 v(21)/Udo
.define un2 v(34,29)/Udo
.define in i(Rn)/Idk
.define in1 i(Rn1)/Idk
.define in2 i(Rn2)/Idk
```

Рис. 4.2 – Повна електрична та еквівалентні схеми трифазного мостового випрямляча, параметри схеми

a

б

Рис. 4.2 – Діаграми напруг і струмів електричної та еквівалентних схем випрямляча (а), фрагмент діаграми (б)